

Posamezne številke:
Navadne Din 1,—
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 12.50, za ino-
zemstvo D 20.50, dostavljen na dom
D 14.—, na izkaznice D 12.—
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posltnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1,—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prilifje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoskovni
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, torek 24. aprila 1923.

Številka: 92

Nova koalicijska vlada.

Maribor, 23. aprila.

Zgodilo se je to, kar se je moralo zgo-
diti: demokratsko-radikalna koalicijska je
v sedanjem trenutku edin izhod iz krize.
Koalicijska je skrajno nesimpatična in zlasti
za demokrate težka politična žrtev.
Kruh opozicije je danes ne le bel, ampak
tudi slastno pomazan. Pot v vladno koa-
licijsko pa je pot kompromisa, ki je že po-
novno razkril vse svoje slabosti. Toda v
življenju so trenutki, ko je najnesimpati-
čnejši kompromis boljši nego trmogla-
va vztrajnost. Tembolj pa so taki kom-
promisi potrebni v političnem življenju.

V tem trenutku je skoraj že gotovo, da
bodo demokrate in radikale sestavili
novo vlado. Mogoče je, a manj gotovo, da
pristopijo tudi zemljoradniki. Glavno
zaslugo pri tem ima krona, ki je bila pri-
siljena poseči v okvirju ustave v tok
političnega življenja in ga uravnati v
normalno smer. Vlada je zaslisl voditelje
vseh glavnih skupin, tudi zastopnike
zdrženih federalistov dr. Korošca.

Dobil je jasno politično sliko:
Na eni strani opredeljen državni pro-
gram, vidovdanska ustava. Dober ali slab,
to je subjektivno; dejstvo je, da je ta
ustava v sedanjem trenutku edina realna
podlaga državne politike v smislu drž-
avnega jedinstva, parlamentarizma in
monarhije. Na tej strani obstojata dve
vladni kombinaciji: ali homogena radi-
kalna vlada, ali pa koalicijska radikalcev
in demokratov ter event. zemljoradnikov.
Prva kombinacija je boljša, vendar pa jo
je treba točno opredeliti. Vlada si je
izbral boljše in je poveril sestavo koali-
cijske vlade Nikoli Pašiču.

V taboru združenih federalistov vlada
popolna nejasnost. Njihova zveza je po-
vsem negativna in bi se obnesla le pri
podiranjju, ne pa pri zidanju. Dokazi leže
na dlan: Radičev nedeljski govor in iz-
jave dr. Spahe in dr. Korošca. Med njimi
samimi vlada nesklad, nezaupanje in
neiskrenost, čemur se ne čudimo, saj
sloni federalistično republikanska poli-
tika na sami demagogiji, ne pa na po-
zitivnem državotvornem programu. De-
magogija se ni ustvarila močne države,
ampak je marsikatero trilo državo po-
rušila. Nam je potrebna močna država,
zato mora državna politika biti jasna,
točno opredeljena. Vsak političen otročaj
je že moral spoznati, da Radič-Korošec-
Spahovemu bloku manjka programati-
čne jasnosti in politične opredeljenosti
ter da je njihova zveza le taktična po-
teza. V odločilnem trenutku stoji tedaj
glavni nosilec odgovornosti pred izbiro:
ali sprejeti jasen program narodnega
in državnega jedinstva, kakor rezultira
iz vidovdanske ustave — ali pa sprejeti
taktično zvezo destruktivnih politikov, s
čimer bi bila država in krona izročena
popolni negotovosti, kajti federalistom
so tudi osnovni državni temelji vpraša-
nje. Kar se je gradilo več let, kar je o-
snovano na žrtvah in istiniti ljubezni do
države, bi naj bilo odvisno od dobrega
razpoloženja takega demagoga kot je
Radič.

Izbira ni težka, če je človek realnega
mišljenja in točno opredeljen. Idealno in
idejno so mogoče mnogo lepše in zanimi-
vejšje kombinacije, realno pa je mogoča
zgodlj taka, ki veže in spaja temelje na-
šega političnega življenja. Federalisti se
do take kombinacije niso povzpeli, ker
so predalec zabredli v demagogijo in bi
ne mogli drugače kriti umika, kakor na
račun države. In to je tisto, česar istiniti
državotvorci ne morejo dovoliti.

Nova vlada tedaj ne bo več samo
strankarski kompromis, ker za koalicijsko
vlado vneti ne demokratski ne radikalni
strankarji. Res je, da so si demokrate in
radikale tudi programatično blizu, a
politična psihologija nas uči, da lahko
ravno med najsorodnejšimi skupinami

Koalicijska demokratov z radikali in zemljoradniki.

Radikalni klub soglasno sprejel Pašičevo stališče. — Tudi zemljoradniki stopijo v vlado.

Beograd, 23. aprila. (Izv.) Na pisme-
no povabilo sta se večeraj ob 10. uri do-
poldne sestala predsednik demokratske-
ga kluba Ljuba Davidović in designirani
ministrski predsednik Pašić. Demokratski
klub je bil že ob pol 14. uri polnošte-
vilno zbran, vendar pa se ni vršila for-
melna seja, temveč samo razgovori o poli-
tičnem položaju. Sklepalo se ni ničesar,
pač pa se je debatiralo o pogojih, ki naj
se stavijo Pašiču. Ljuba Davidović se je
nad eno uro razgovarjal s Pašičem. Na
kar se je povrnil v klub, kjer je podal
podrobno poročilo o svojem razgovoru.
Klub je njegovo poročilo soglasno odob-
ril. Sklenilo se je, da ostane klub do na-
daljnjega permanentno zbran.

Beograd, 23. aprila. (Izv.) Večera-
j popoldne se je vršil sestanek Pašiča z
Vojo Lazićem, predsednikom zemljorad-
niškega kluba. Voja Lazić je v imenu
kluba ponovil izjave, ki jih je podal v
avdienci kralju na dvor, t. j. da je klub
za koalicijsko vlado, vendar pa o tem ni nadalje
razpravljaj, ker ne ve, v koliko bo Pašić
vzdrževal zemljoradniški klub. Izrazil je
mnenje, da bi Pašić prvi stavil svoje po-
goje. Pašić je na to izjavil, da je glavni
odbor radikalne stranke o tem debatiral
in sklenil, da vstopijo zemljoradniki v
vlado ter določil tudi podrobne pogoje.

Svečana otvoritev II. zagrebškega velesajma.

Zagreb, 23. aprila. (Izv.) V nedeljo,
dne 22. t. m. ob 10. uri dopoldne se je vr-
šila ob številni udeležbi občinstva sve-
čana otvoritev zagrebškega velesajma. —
Zastopane so bile vse merodajne osebnosti,
naših prvih znanstvenih in pridobit-
nih industrij, vojske, civilne in cerkvene
oblasti in druge gospodarske korporacije
ter mnogo zunanjih zastopnikov iz vseh
delov države. Med navzočimi smo opazili
pokrajinskega namestnika dr. Cimića,
župana mesta Zagreba arhitekta Heinzla,
zagrebškega nadškofa dr. Bauerja, ko-
mandanta IV. armije generala Dušakovića.
Finančni, trgovinski in vojni minister
so bili zastopani po svojih posebnih od-
poslancih. Nadalje so prisostvovali otvo-

ki se mu bodo tekom današnjega dneva
sporočili.

Beograd, 23. aprila. (Izv.) Večera-
j ob četrt na 20. uro zvečer je sprejel kralj
v avdienco designiranega ministrskega
predsednika Pašiča, ki se je prijavil za
avdienco takoj po seji radikalnega kluba.
Pašić je kralju pri tej priliki poročal
tudi o razgovoru z Ljubo Davidovićem
in Vojo Lazićem ter mu ob enem sporo-
čil, da je radikalni klub soglasno sprejel
njegovo stališče glede sestave koalicijske
vlade z demokratami.

Beograd, 23. aprila. Večera-
j dopoldne in popoldne se je vršila seja glavnega
odbora zemljoradniške stranke. Pred-
sednik Lazić je poročal o svojih razgo-
vorih s Pašičem. Nato je obširno premo-
trival sedanjí politični položaj in možno-
sti, kako rešiti krizo. Glavni odbor je
sklenil, da prepusti zemljoradniškemu
poslanskemu klubu popolnoma proste
roke glede stališča v sedanjí vladni krizi.

Beograd, 23. aprila. Večera-
j predpoldne je Nj. Vel. kralj povabil h kosilu
demokratskega poslanca dr. Miloša Ra-
dosavljevića in govoril z njim o politični
situaciji. Kralj se je zelo zanimal za raz-
mere v kragujevškem okraju kakor tudi
za razmere v demokratskem klubu.

ritvi ljubljanski župan dr. Perič s pod-
županom, predsednik ljubljanskega vele-
sajma Bonač, predsednik zveze sloven-
skih industrijcev Hribar, ter ljubljans-
ki škof Jeglič. Izmed tujih konzulatov
so bili zastopani češkoslovaški, francoski,
angleški, grški, rumunski, španski, por-
tugalski, madžarski, ameriški, nemški,
italijanski, švicarski, ruski in poljski. Po
nagovoru predsednika zagrebškega vele-
sajma Radkovića, ki je sejem otvoril, je
imel govor pokrajinski namestnik dr.
Cimić. Za njim je pozdravil navzoče go-
ste župan Heinzl. Nato so si gostje kor-
porativno ogledali sejem. Na sejmšču
je vladal ves dan živahen promet.

Velika železniška nesreča pri Savi.

Ljubljanski osebni vlak trčil v tovorni
Pet oseb ranjenih. — Promet

Zidanimost, 23. aprila. (Izv.) (Spre-
jeto ob 8. uri zjutraj). Danes zjutraj krog
tridevrt na 1. uro se je pripetila pred po-
stajo Sava velika železniška nesreča. O-
sebni vlak št. 34, ki vozi iz Ljubljane
ob 23.52 ponoči, je trčil v tovorni vlak,
ki je stal pri uvoznem signalu železni-
ške postaje Sava. Kljub temu, da je stro-
jevodja v zadnjem hipu opazil pretečo
nevarnost in skušal vlak ustaviti, je tr-
čil osebni vlak z vso silo v stoječi tovor-
ni vlak št. 856. Štirje vozovi tovrnega
varka so skočili s tira in padli deloma
pod nastip, deloma pa leže na progi. Tudi
lokomotiva osebnega varka je močno po-
škodovana. Smrtne nesreče ni bilo, pač
pa je pet oseb, med temi štirje civilisti
in en železničar, več ali manj težko ra-
njenih.

Iz Zidanega mosta je odšla takoj, ko
se je zvedelo za nesrečo, rešilna ekspedi-
cija, ki je ponesrečencem nudila prvo po-
moč.

Ker je proga pokvarjena in zatrpna,

vlak. — Velika materialna škoda. —
danes popolnoma zepet vzpostavljen.

je promet začasno ustavljen, dokler se
proga ne očisti. Osebni promet se vzdr-
žuje s prestopanjem potnikov z enega
varka na drugi vlak. Na kraj nesreče je
odšla takoj komisija, ki je uvedla pre-
iskavo ter potrebno število delavcev, da
progo popravijo in očistijo. Upati je, da
bo promet še tekom današnjega dne zopet
vzpostavljen.

Materialna škoda je velika. Kdo je
nesrečo zakrivil, še ni pojasnjeno. Govor-
i se, da je službujoči uradnik zadremal,
kar bo pa ugotovila še le preiskava. (Ne
bilo bi se čuditi, če bi nastala nesreča
vsled tega, ker je službujoči uradnik med
naporno, 14-urno službo zadremal!)

Zidanimost, 23. aprila. (Izv.) (Spre-
jeto ob 15. uri). Promet je zopet popolno-
ma vzpostavljen in proga očiščena. Trije
vagoni so skoraj popolnoma razbiti. Te-
ško ranjen ni bil nikdo. Kdo je nesrečo
zakrivil, še ni dognano. Preiskava se na-
daljuje.

Francozi v Essen.

Essen, 22. aprila. (Wolf). Francozi so
danes razobesili na poslopju premogov-
nega sindikata, kjer je nastavljeno fran-
cosko poveljništvo, francosko zastavo.

nastane največji antagonizem (tudi naj-
bližje verske sekte so se najbolj prega-
njale). Ker pa celo niti teoretično, na pa-
pirju, ni mogoče napraviti zanesljive
kombinacije s federalisti ali s katero nji-
hovo posamezno stranko, so demokrate in
radikale prisiljeni stopiti v tako koali-
cijo, ki bo zastopala jasen pravec državne
politike. Zato bodo radikale opustili po-
gajanja z revizionističnimi politikami, ker
so le-ti tako resni, da dobro voljo neka-
terih posameznikov taksirajo z javnimi
psovkami in prostaškim natolcevanjem.

Bodoča vlada bo delazmožna le v to-
liko, v kolikor bo delovni program točno
opredeljen, ker bi sicer bila morala na-
stati nova nasprotja in koalicijsko razbiti.
Nova vlada bo morala ne v interesu pri-
jateljstva, ampak v interesu čistih raču-
nov popraviti marsikatero napako sa-
moradikalne vlade. V vse naše državno in
javno življenje bo morala занести jasno
linijo. Sentimentalnost je tu izključena.
Če hočemo naš parlamentarizem rešiti in
politične sile spraviti v ravnotežje, je
potrebna točno opredeljena politika, ki
računa z državnimi potrebami in gre
energično po v naprej začrtani poti.

Ni tedaj strankarski nagib, ki je spravi-
l demokrate in radikale v novo koali-
cijo; dejstvo je, da ima to zaslugo šviga-
švaga politika hrvatskih in slovenskih
avtonomistov, ki so svoje zahteve pre-
oblekli v republikanski, federalistični
in bogve kaksi krog še in ki bi hoteli po-
stopati z državo kakor otrok z leseno hi-
šico: gradi jo, dela na nji, potem pa jo
čez dolgo časa razdere in začne graditi
iznova. Oni hočejo revizijo ustave, pri-
tem pa ne računajo z realnim razmerjem
sil, ampak se opajajo z najraznovejšimi
kombinacijami; posnemajo švicar-
ske in ameriške vzorce, pitajo maso z
absolutno neizvedljivimi načrti, namesto
da bi šli v parlament in začeli potom
strankarsko nesimpatičnih, a politično ne-
izogibnih kompromisov delati na tem, da
bi naša država postala udobnejša, sreč-
nejši in varnejši dom vsem onim, ki jo
ljubijo in hočejo delati za njo.

V četrtek 26. aprila v Narodnem
gledališču

poljski koncert!

Politične vesti.

• Demokratsko stališče glede nove
koalicijske z radikalci je jasno precizirano
V pogajanjih, ki se vrše te dni med de-
mokrate in radikale, se bodo določile
glavne konture bodoče politike in radi-
kalna stranka bo prisiljena opredeliti
svoje stališče napram revizionističnim
skupinam. Demokrate smatrajo nadalja
da mora biti delovni program nove vlade
čim krajši. Vsebuje naj zakone, katerih
rešitev je nujna. Nova vlada naj dobi
imenovanje tudi pooblastilo, da po iz-
črpanju parlamentarnega programa raz-
pusti narodno skupščino ter izvede nove
volitve. Vprašanje portfeljev smatrajo
demokrate za podrejeno, vendar bodo de-
mokrate zahtevali, da se ministrstvo no-
tranjih poslov prepusti njim.

• Klerikale in državna politika. Kle-
rikale se zelo boje nove radikalno-de-
mokratske koalicijske in jo skušajo one-
mogočiti ali pa vsaj zanesiti intrige v
radikalne vrste, da bi se pogajanja za
vlekle. Brezupna taktika! Klerikale so v
Beogradu postali že tako brezpomembni
se nihče ne boji njihovih groženj, da bodo
odšli. Ko so pred leti zagotavljali svojo
jugoslovansko in monarhistično prepri-
čanje, niso v Beogradu verjeli glasovom
iz Slovenije, da je vse to samo hinavstvo
in boj za oblast, ne pa globoko in iskreno
prepričanje. Sedaj so vsi Srbi brez raz-

like strank temeljito spoznali rimsko dvoličnost in licemerstvo, zato pa jim nihče ne zaupa več. Do prvih volitev so se borili za jugoslovanstvo, za državno in narodno jedinstvo, po prvih volitvah za avtonomijo proti Radiću in po drugih volitvah za federacijo in za Radića — kdo ve, kaj bodo pač postavili v svoj »delovni program« po tretjih volitvah? Nova koalicijska z izrazitim značajem vidovdanske ustave je posledica njihove zveze z Radićem. Če se klerikalci imajo vezati in politično pajašiti z Radićem, ki je bil tudi v njihovih očeh l. 1919 in 1920 protidržavni element in čigar politiko so klerikalci pobijali, še do 18. marca 1923, kdo bi pač zameril demokratom in radikalcem, če obnavljajo zvezo, ki jih je držala v najtežjih letih po nastanku naše nove države? Če je govor o načelih in doslednosti, tedaj so ta načela pri demokratih, klerikalci pa nimajo ne načel in ne doslednosti. To, da se klerikalci boje Radićeve konkurence v Sloveniji, je le priznanje njihove dejanske slabosti. Priznanje, kako daleč so privedli ljudstvo s svojo brezobzirno demagogijo. To pomeni, da njihova politika ne vcepja ljudstvu globokih načel in temeljite politične opredeljenosti, ampak da je vsa klerikalna moč v tem, da znajo laskati ljudskim slabostim in izkoriščati nezadovoljstvo. Pri nas klerikalizem kljub svoji trenutni premoči peša in nazaduje, to pa zato, ker se njegova načela podirajo, ker se rušijo stebri, ki so jih postavili idealni cerkveni fanatiki, a mora še same voditelje meoriti skrb, da bi utegnili ljudstvo uiti za še večjim mojstvom.

* **Nov reparacijski načrt.** »Journal« poroča, da se »Marthon« in belgijski delegat Dela Croix izdelala včeraj nov načrt za plačilo reparacij. Ta načrt pomeni nov kurz v francosko-belgijski reparacijski politiki, ker ne obravnava reparacijskega problema izključno s finančnega stališča, temveč upošteva tudi vse ugodnosti, ki jih bi nudile velike gospodarske pogodbe z Nemčijo. Ker Nemčija ni v stanju plačati vseh vojnih stroškov, so se omejili zavezniki v svojih zahtevah samo na plačilo vojnih dolgov. Francoska in belgijska vlada sta ocenili svoje reparacije na 36 milijard zlatih mark.

* **Italijanski klerikalci za Mussolinija.** Poslanski klub stranke popolarcev (klerikalcev) je imel danes sejo, na kateri je bil sprejet dnevni red, ki izraža vladi popolno zaupnico in ji zagotavlja lojalno sodelovanje stranke. Sklep kluba je sporočila takoj po seji posebna deputacija ministrskemu predsedniku Mussoliniju.

* **Neuspeh komunistične stavke v Poruhju.** Nakana komunistov, ki so hoteli »prizoriti« generalno stavko v vsem zaslednem ozemlju, se je popolnoma izjalovila. Delavstvo dela sploh ni zapustilo ter se delo nadaljuje v vseh podjetjih. Rdeči gardisti so popolnoma razkropljeni. Stirideset glavnih voditeljev je ujetih in predanih sodišču. Vse oblasti, ki so bile deloma pregnane, so danes zjutraj zopet zavzele vsa svoja mesta. Red je povsod zopet vzpostavljen. V Berlinu vlada radi včerajšnjih dogodkov veliko

razburjenje. Če ne stajno naraščajo in v predmestjih je prišlo radi tega do resnih nemirov. Vlada se trudi, da bi preprečila špekulacijo, vendar pa je naletela na velike težkoče. Prebivalstva se polasča panika kakor ob prvi zasedbi Poruhja.

* **Anglija in Francija v sporu za municijo.** V dolnji zbornici je bilo objavljeno, da je zaradi francoske prepovedi izvoza po vojni na Francoskem ostale angleške municije poslala angleška vlada v Pariz energičen protest. Angleški poslanik v Parizu ima nalog, da opozori francosko vlado na to, da smatra Anglija zadevo za zelo važno in želi takojšnje rešitve.

* **Nova vlada na Švedskem.** Vladna kriza je rešena. Trygger je sestavil koalicijsko vlado, ki je danes položila prisego v roke kralja. Nova vlada je sestavljena iz meščanskih strank. Vlada pravi v svoji izjavi, da si je ministrski predsednik Trygger zamen prizadeval, da bi pridobil za sodelovanje tudi socialiste. Vlada smatra deželno obrambo za najvažnejše vprašanje ter se bo poslužila vseh sredstev, da jo dobro organizira.

Dnevna kronika.

— **Kralj Aleksander za dijake.** Njeg. Vel. kralj Aleksander je podaril dijaškemu društvu »Napredek« v Stipu 2500 D za društveno knjižnico.

— **Jugoslov. novinarsko udruženje.** Na včerajšnjem običnem zboru ljubljanske sekcije JNU je bil izvoljen sledeči odbor: Fran Smodej, predsednik. Stanko Virant, podpredsednik, Milan Plut, tajnik, I. Omladič, blagajnik, odborniki: Iv. Podržaj, Božidar Borko in dr. I. Birska, preglednika računov: Fran Brozovič in Robert Pohar. Razsodišče: R. Rehar, Fr. Terseglav in M. Cenčič.

— **Novi jugoslovenski konzulat v Zedinjenih državah.** Ameriška vlada je dovolila, da se osnujejo novi jugoslovenski konzulati v Pittsburghu, Clevelandu in Denveru. Vsi ti konzulati začnejo v kratkem poslovati. Za konzule so imenovani Filip Dominikovič v Pittsburghu, dr. Ivan Perne v Clevelandu in Branko Adjemovič v Denveru.

— **Komanda podoficirske šole v Šibeniku** sporoča, da se sprejme v podoficirsko šolo vojne mornarice 120 mladenčev. Pogoji za sprejem v imenovano šolo so razvidni iz »Konkurza« na občinski deski.

— **Orjuna v Slovenjgradu.** Iz Slov. Grada nam poročajo, da se snuje tam podružnica »Orjuna« za slovenjgraški okraj. Zelo potrebno vožigled dejstvu, da so tudi tamošnji nemškutarji začeli kazati roge.

— **Otvoritev telefonske centrale Vransko.** Pri pošti in telegrafu Vransko je bila dn 13. aprila t. l. otvorena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

— **Pošteni najditelji.** Sestri Iva in Valči Cvetko, hčerki poštnega poduradnika v Zidanem mostu, sta 19. tm. našli 1183 din. in več dokumentov, last g. Mi-

roslava Firma iz Laškega. Izročili ste najdenino orožnikom na postaji. Pošteni najditelji je lastnik lepo nagradil.

— **Med vlak je prišel na postaji v Zidanem mostu** železničar Anton Ocepek. Zlomljenih ima nekaj reber.

— **Za prenos judenburških mučnikov** je nabral žel. uradnik g. Žitnik v Zidanem mostu 268 din.

— **Posledica neprevidnega obešanja na avtomobile.** V nedeljo dne 22. tm. se je na avtomobil trgovca A. Oseta iz Maribora na državni cesti med St. Lovrencom in Breznom, ko je vozil avtomobil počasi v hrib, neopaženo obesil približno 20 letni mladenič. — Blizu gostilne Lubej pri Breznu je zopet hotel neopaženo skočiti z avtomobila, a je radi hitre vožnje padel tako nesrečno, da si je pretresel možgane ter se poškodoval na nosu, očesih, zobeh in rokah. Na lice mesta so prišli orožniki in pričeli, ki so videli dotičnega vzadaj obešenega na avtomobilu. Lastnik avtomobila je poslal tudi po zdravnika g. dr. Kaca iz Maribora, ki je slučajno bil na izletu v Breznu, da je preiskal ponesrečenca, ki je težko poškodovan. Vred takega nespametnega prepovedanega obešanja na avtomobile in vozove se lahko zgodijo velike nesreče in se na potovanju zadržujejo potniki, se povzroči škoda lastnikom avtomobilov in vozov ter napravijo nepotrebne poti in delo orožništvu, sodniji, zdravnikom itd. Naj bi bili ljudje vendar pametni in pustili avtomobile in vozove ter kolesarje pri miru. Zelo grdo in nevarno je kričanje, včasih grdo rjovenje nad mimoidočim vozom, zaletavanje v njega, ali da se kljub signalu nalašč nočejo izogniti iz ceste. Potnik nevidi v takem početju nobene šale in — pameti.

— **Razpust »Kulturne« v Kočevju.** Pokrajinska uprava za Slovenijo je razpustila podružnico »Švapsko-nemačkog kulturnog saveza«, — kakor piše zadnji »Uradni list« — ker je prekoračila statutarno področje.

— **Vinski tat je že dalje časa obiskoval klet** posestnika Alojzija Mačka v Kozjem. Dolgo mu niso mogli priti na sled. Te dni pa je prišel Maček ponoči kontrolirat svojo klet in res je našel prijatelja dobre kapljice pri delu. Bil si je ravno napolnil vedro in hotel oditi. Ker Maček ni bil dovolj hiter, se mu je tat izmuznil in zginil v temni noči, vedro z vinom pa pustil pred kletnimi vrati. Orožništvo je tajnemu prijatelju dobre kapljice že na sledu in upamo, da bo kmalu pod ključem.

— **Nečloveški zločin.** Kakor poroča osiješka »Straža«, je v vasi Prkovec na sveti večer 24. decembra vdrl fant Viktor Kovačević v stanovanje 90-letne starke Eve Debelič ter jo posilil. Starke je zadobila več poškodb in je dne 6. januarja umrla. Sodišče mu je prisodilo za ta nečloveški čin 5 let težke ječe.

— **Konec stavke poljedelskih delavcev v Angliji.** Dne 20. tm. je končala v Angliji stavka poljedelskih delavcev. Ti so privolili v podaljšanje delovnega časa na 50 ur tedensko, delodajalci pa v povišanje mezde za tedenskih 25 šilingov.

neke inške princeze, ki se je rodil leta 1540 v Kuzku in je kot sorodnik zadnjega kralja Atahualpa od svojih sorojakov Inkov mnogo izvedel, a je mnogo tudi sam videl in doživel ter nekateri drugi. Glavni podatki o svetišču Solnea v Kuzku, katero je Pizzaro pretvoril v cerkev sv. Dominika, izhajajo od omenjenega Garcilasso de la Vega.

Stene tega svetišča so bile od tal do stropa obložene z zlatimi pločami. Na enem mestu, kjer so Španci pozneje postavili glavni oltar, se je nahajal ogromen kip boga, izdelan iz zlatih plošč, katere so bile dvakrat debelejšje nego one na stenah. Žarki, ki so obkrožali kip in ki so bili istotako suho zlato, so segali od zidu do zidu. Ta kip je po osvojitvi Kuzka dobil nek španski vitez kot del plena. Balzamirana telesa svojih mrtvih kraljev, katere so kot telesa »sinov solnca« hranili poleg kipa, so Peruanci z delom dragocenosti skrili že pred prihodom Špancev. Luni, solnčevi ženi, je bilo posvečeno podobno svetišče, ki pa je mesto z zlatom bil okrašen s srebrom. Tudi zvezdi Veneri in Plojadam so bile posvečene srebrne dvorane, dočim so se Blišku in Gromu ter nekaterim drugim božanstvom klanjali v zlatih dvoranah. Vzdrževalci svetišč so se nahajala stebrišča, vsa obložena z zlatimi ploščami. Ogali stebrov so bili okrašeni s smaragdi in turkizi. Poleg svetišča se je nahajal

Industrijsko-obrtna izložba v Mariboru

združena z vinarsko, vrtnarsko, umetniško in gradbeno razstavo.

(Od 15. do 26. avgusta 1923.)

Pripravljalna dela so v polnem teku. V svrhu smotrenejšega delovanja so se izvolili posamezni odseki, kakor finančno-gospodarski, tehnični, propagandni, prometni odsek in drugi, ki bodo pravčasno izvršili in pripravili vse potrebno. Dosedanje izkušnje in dobra volja vseh funkcionarjev jamči že v naprej za popoln uspeh. Že sedaj prihajajo iz vseh krajev širom Slovenije in tudi iz Prekmurja, od koder je bila na lanski razstavi razmeroma slaba udeležba, številne prijave in vprašanja glede razstave.

Prijavnice so izdelane in oddane v tisk. Kakor hitro bodo dotiskane, se razpošljejo vsem interesentom. Rok za prijavo bo objavljen pravčasno. Informacije glede udeležbe in dodelitve prostora daje že sedaj pisarna razstavnega odbora v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 22, kamor se je mogoče obračati tudi telefonično na številko 325.

Izkaznice za polovično vožnjo na vseh progah v naši državi se bodo razposlale takoj, ko dospe rešitev tozadavne vloge za 50% popust na prometno ministrstvo oziroma od obratnega ravnateljstva južne železnice.

Kakšna dela naj razstavi posamezni obrtniki? To vprašanje najlažje reši vsak obrtnik sam. Razstavi to, kar znaš sam napraviti in česar si se učil. Ne oziraj se na druge, ampak delaj po lastni inicijativi. Skrbeti pa mora vsak razstavljalec za to, da bo delo pravčasno dovršeno in dostavljeno na razstavni prostor. Zato je potrebno, da začne vsak obrtnik nemudoma pripravljati. Kdor je razstavil na dosedanjih razstavah, ve iz lastne skušnje, kako mučno je, če mora v zadnjem trenutku hiteti in delati na vse sile, nazadnje pa pride še prepozno.

Vsa društva opozarjamo na razstavo. Če tej priliki bo prihitelo v Maribor mnogo tujcev. Zato bi bilo priporočljivo, da bi razna društva prirejala svoje običajne prireditve in zabave v času razstave, ker bi na ta način dosegle boljše materialni uspeh, ob enem pa prikazala tujcem naše družabno življenje. Da ne bi posamezna društva priredila ob istem času ter delala drug drugemu konkurenco, bi bilo priporočljivo, da bi sporočile čas in kraj prireditve razstavnemu odboru, ki se bo pri svojih eventualnih prireditvah na to oziral.

Oddelek za vajijska dela. Kakor na lanski razstavi, bo tudi na letošnji poseben oddelek za vajijska dela, na kar že danes opozarjamo vse mojstre s prošnjo, da svoje vajence vzpodbujajo k čim številnejši udeležbi. Lanska razstava je pokazala, kako koristne so take razstave tudi za vajence, ker jih vzpodbujajo k vztrajnosti in marljivosti, na drugi strani pa ob enem dokumentirajo spo-

tudi umeten vrt, v katerem so bile vse živali in rastline napravljene iz čistega zlata in srebra, tudi vrtno orodje je bilo izdelano iz zlata in srebra, enako tudi vrtni, vrči, sodi in katere so potrebovali v svetišču in v vrtu. Vsaka pokrajina inškega kraljestva je imela svoje svetišče, katerih vsako je na vsak način skušalo tekmovati z onim v Kuzku. Glasom pripovedovanja sodobnikov pa je vse nadkriljevalo sijajno svetišče na otoku jezera Titikaka, ker so bili Inki prepričani, da je na ta otok poslalo solnca prva dva svoja sinova, očeta in mater inškega ljudstva. (Aludija na Adama in Evo!) Ko pa so Inki izvedeli za pohlep Špancev, so vrgli vse dragocene stvari v jezero. kakor pa da bi jim jih izročili. Kakor svetišča, tako so bile razkošno opremljene tudi kraljeve palače — bile so cele iz suhega zlata. Ko je vladar umrl, so iz spoštovanja do njega pustili celo palačo nespremenjeno. Z njim so pokopali samo one posode, katere je uporabljal. Njegov naslednik je potem znova začel zbirati dragocene kovine. Ravno radi tega pa, ker so Inki nakopili vse zlato in srebro samo na gotovih mestih, je bilo Špancem lahko najti ga in odnesti. Ko pa je bilo izropano to, so pričeli iskati skrite dragocene stvari. Vse do današnjih dni se odkopavajo v severnem Peru, Ecuadorju, Columbij in Costariki pred španskimi grobovi Inkov, iščejo v njih za-

Bajna dežela zlata.

Ko so španski conquistadorji prišli med ameriške pradomačine, so našli plemenja, ki so se nahajala na prehodu med kameno in metalno dobo. Izmed kovin so uporabljali baker in zlato, a malokje med in železo, kakor v Euraziji. Da so poznali v prvi vrsti baker istotako stari naši predhodniki v Evropi, kakor tudi domačini v Ameriki, se da razlagati na ta način, da so do te kovine najlažje prišli, ker je razen zlata in srebra edina, ki se nahaja tuintam tudi v naravi čista in se primeroma lahko obdeluje. Američani so ga prvotno uporabljali samo v bližini onih krajev, kjer so ga našli, krog velikih ameriških jezer, na severni obali Tihega oceana in v arktičnih okrožjih Coppermina River. Indijanska in eskimska plemena so tedaj enako spoznala koristnost bakra. V Južni Ameriki je bilo drugače. Tam je priroda obdarila človeka z zlatom in srebrom in zato je tudi uporabljal v prvi vrsti ti dve kovini. V dobi španske invazije je stalo obdelovanje teh dveh plemenitih kovin na visoki stopnji. Temu pa se ne smemo žuditi, kajti tudi sicer so stali domačini Južne Amerike že pred prihodom Evropejcev na precej visoki stopnji kulture in niso bili tako »divji«, kakor se običajno pri nas misli. Indijanci zapadne Južne Amerike so tedaj bili tudi izbori

poljedelci, sadili so koruso, fižol, krompir, zelje, in razne druge rastline ter gojili domačo goved, lame in alpake. Tudi politično so bili dobro organizirani, najboljše politično upravo pa so imeli vsekakor Peruanci. Dobro je bilo pri njih razvito plemstvo, njihova vera pa je poznala več bogov, med katerimi je zavzemal prvo mesto bog solnea. Sami sebe so Peruanci nazivali Inke »sinove solnca«.

Na tej sorazmerno visoki stopnji kulture je našel Peruance Španec Pizzaro, ko je kot prvi Evropejec prispel tjakaj leta 1532. Toda on in njegovi niso v tej zemlji videli ničesar razen zlata. Pizzaro je ujel kralja Atahualpa ter mu obljubil, da ga izpusti zopet na svobodo, če mu izroči ogromno količino zlata. Kralj je, da se reši, izročil Špancu res velike količine zlata in mu ga obljubil še več, toda ta ga kljub temu ni izpustil, ampak ubil. To pa je storil radi tega, ker se je bal, da bi se ljudstvo uprlo kralju, ko bi zahteval od njega še več zlata. Po umoru kralja Atahualpa so pretaknili Španci vso deželo, da bi nagrabili čimveč dragocenosti. Ono, kar so videli v Peru, jih je docela omamilo. Sodobniki teh osvojevalcev pripovedujejo neverjetne stvari. Glavne podatke o tem pa so zapisali Pizzarov tajnik Francisco de Xeros, Garcilasso de la Vega, sin nekega odličnega Pizzarovega španskega spremljevalca in

Mariborske vesti.

Maribor, 23. aprila 1923.

sobnost mojstra. Čas in material, ki ga porabi za to delo vajenec, ni zamujen in zavržen, ker ima delo trajno vrednost in je vajenec ravno tako zaposlen, kakor s kakim drugim delom.

Razstavi katalog izide ob priliki otvoritve razstave in nudi za vse razstavljalce, kakor tudi druge interese najljepšo priliko za uspešno in trajno reklamo. V kratkem objavimo vse upravičence za nabiranje oglasov, ter upamo, da se bodo kataloga vsi razstavljalci, kakor tudi trgovci, gostilničarji, denarni zavodi in drugi v kar najboljše meri poslužili.

Razstava predmetov, ki se pri nas ne izdelujejo. Na razstavi bo poseben oddelček za one predmete, ki se pri nas do sedaj ne izdelujejo, pa bi se po vrsti materiala in po načinu izdelave prav lahko izdelovali tudi v naših obrtnih in industrijskih podjetjih. Namen tega važnega oddelka je, seznaniti naše obrtništvo in industrijo z vsemi takimi predmeti, ker bi se lahko nekateri z malimi investicijami izdelovali tudi v že obstoječih podjetjih. Vsakdo se naproša, da sporoči razstavnemu odboru vsak tak predmet, o katerem misli, da se pri nas še ne izdeluje, kakor n. pr. lovske palice (stolčki) in slino.

Kultura in umetnost

Kakor povsod. »Narodni Politika« piše o bedi češke literature: Če bi mogel, bi izdal samo sanjske bukve in »Spolno zdravoslovje« — je dejal nek založnik. Take knjige se danes razpečujejo. Tisoč rokopisov čeških romanov in povesti pa leži v predalih njihovih avtorjev, ker ni ne lista ne založnika, ki bi jih hotel obelodaniti...

Nova Evropa. Prejeli smo 12. številko »Nove Evrope«, ki prinaša sledeče prispevke: I. Kolbe: Javnim radnicim nakon izbora. L. Pitamic: Razgraničenje države. L. Pitamic: Naša severna meja. Politički pregled: Parlamentarna situacija. Ekonomski pregled: I. Belin, Kriza naše industrije. Veselin M. Vukičević: Odlomci iz dnevnika djaka-narednika. Naše objemne kroge bodeta prav posebno zanimala oba članka g. L. Pitamica. — »Nova Evropa« se naroča v Zagrebu, Prehradovičev trg br. 9.

O delovanju čeških gledališč v sezoni 1922/23 prinaša revija »Přehled« sledečo zanimivo statistiko: Od začetka sezone so češka gledališča vprizorila 63 izvirnih čeških komadov in eno opero ter 67 tujih del in eno opero. Največ izvirnih premier zaznamuje Tylovo divadlo v Nuslbu, za njim Městské divadlo v Kral. Vmohradu, nato Národní divadlo v Moravski Ostrovi in praško Národní divadlo. Edina češka izvirna operna noviteta je bila vprizorjena na praškem Narod. divadlu (Nedbal, Sedlař Jakub). Tu di od inozemske operne produkcije se je vršila na češkem odru samo ena premiera in sicer je Městské Divadlo vprizorilo Straussovo »Salome«. Tem večje pa je število inozemskih dramskih del, ki so bila privrati vprizorjena na češkem odru.

Kopanje dragocenosti. Španski pohlep po zlatu je bil nesreča za domačine. Z najstrašnejšimi sredstvi so osvobodili silili Inke, da jim izdajo dragocenosti. Spomini na one strašne čase žive še dandanes med domačini. Tako pripoveduje V. Forbin, ki je živel več let med neciviliziranimi Indijanci (»Indos bravos«) v Columbij, da pri plemenu Cuca-Cunas, ki živi v gozdovih Darije, že otroke uče, da je bilo zlato največji sovražnik Inkov. Zato se ga danes ogibajo, in oni, ki bi si upal nabirati zlato, bi bil ubit. Indijane, ki najde zlato, zavali nanj težek kamen.

Kakor smo omenili, iščejo gotovi ljudje še dandanes inške zaklade. Tako je nekaj pustolovcev nedavno v distriktu Chima (severni Peru) na zapadnem obrobju gorovja podtaknilo ogenj, ki je uničil že itak piščo vegetacijo. Zažgali pa so zato, da so lažje našli grobove. Ko je rastlinstvo pogorelo, so na pogorišču hitro našli gomile in jih odkopali, toda dragocenosti, katere so našli in seveda prelili, so imele večjo vrednost kot zgodovinske znamenitosti nego kot navadno zlato. Vendar pa se je tudi znanstvenikom posrečilo odkriti nekaj starih inških dragocenosti, katere krasi danes American Museum of Natural History. V »Natural History«, glasilu tega muzeja, opisuje sedaj Pliny E. Goddard to zlatino. Ta zlatina sestoji iz treh nakifov

in Pokažimo, da smo za slovansko vzajemnost! V četrtek dne 26. aprila nastopi v Mariboru pevski zbor poljskih akademikov »Chor Technicki«. V jutrišnji številki objavimo koncertni program, ki vsebuje znamenite poljske skladbe. »Chor Technicki« potuje po naši državi, da razširi in poglobi zanimanje za Poljsko in Poljake. Lepota poljske pesni naj nas spomni, da biva na severu slaven poljski narod, ki je veja velikega Slovanstva. Pokažimo tudi Mariborčani, da nam slovanska vzajemnost ni publika. Dokažimo poljski omladini, ki nam prinaša mile glasove poljske pesmi, da se Jugoslavlani zavedamo, kaj so za nas Poljaki in njihova svobodna država. Beograd, Zagreb in Ljubljana prirede Poljakom slavnosti sprejem in smatrajo njihov koncert za manifestacijo slovanske misli. Maribor bo skromnejši, vendar pa jih lahko tudi v naših razmerah sprejememo pristržno in navdušeno ter napolnimo gledališče do zadnjega katička!

m »Beogradsko pjevačko društvo »Stanković« v Mariboru. Najboljše in najstarejše društvo v Beogradu in v Srbiji v obče — pevsko društvo »Stanković« — priredi na svojem turneju v Zagreb in Ljubljano tudi v Mariboru svoj koncert in to 15. maja. Ime dirigentovo samo nam jamči kvaliteto. Kot prvi vodja je šef in ravnatelj beogradske narodne opere Benički, znan skladatelj in organizator srbske glasbe, bivši referent za godbo na vojnem ministrstvu. Njegove skladbe so nam znane tudi iz zadnjega koncerta Glasbene Matice iz Ljubljane. Istotako je znan vodja glasbene šole Mařinec kot odlični organizator in strokovnjak. Ta koncert nam bo nudil pristno, srbsko glasbo, kakor tudi slovenske, hrvatske in svetovne narodne skladbe. V Ljubljani in Zagrebu je zanimanje za koncert zelo veliko in tudi v Mariboru ne sme zaostati, posebno še, ako pomislimo na velikanski uspeh in sprejem ljubljanske Glasbene Matice v Beogradu.

m Zanimivo gostovanje v mariborskem gledališču. V torek, 24. aprila, nas posejijo ponovno odlični umetniški plesa: Prima ballerina Margareta Froman, baletni mojster Maks Froman, soloplesalki Ana Redel, Olga Orlova in soloplesalec Valentin Froman. Odlični umetniki so gostovali nedavno v Beogradu, kjer so s svojimi umetniškimi nastopi dosegli sijajen uspeh. Ker je zanimanje že sedaj zelo veliko, naj si občinstvo čimprej oskrbi vstopnice.

m Predavanje v Ljudski univerzi. V ponedeljek dne 23. t. m. ob pol 8. (20.) uri zvečer predava g. prof. I. Fava o mladem slovenskem pesniku Seliskarju in recitira njegove pesmi iz pravkar izišle zbirke »Trbovlje«. Pridite v obilnem številu!

m Mariborska Gradbena Akcija ima izredno plenarno sejo dne 23. aprila ob 20. uri v društvenem lokalu Rotovski trg 1. Dnevni red: 1. Poslovno poročilo, 2. Preorijentacija MGA v Matico gradbe-

v obliki lopate, katere so nosili mesto perja na glavi, pritrdjene s trakovi. Ti nakiti so 15 cm široki in 45 cm dolgi. Dalje so v tej zbirki tri naprsne plošče, od katerih sta dve osobito zanimivi, ker sta spleteni iz svetlejših in temnejših zlatih žic, štirje predmeti, o katerih se ne ve, čemu so jih rabili ter dve posodi za vodo. Posodi sta okrašeni z vrezanimi rizbami, kakršne so Inki radi rabili tudi pri ornamentiranju platna, sten itd. Predmeti niso iz čistega zlata, ampak so mešanica zlata, srebra in bakra. Kovine so pomešane v razmerju 60:20—30:6—20. Zdi se, da so ti predmeti bili najprej viliti, potem kovani in nazadnje s posebno pripravo retuširani. Sodeč po metodi izdelave, načinu mešanja, po oblikah in okraških, so bili ti predmeti izdelani v severnem delu Peruja.

Zlato so Peruanci našli v pesku rek. Talili so ga tako, da je nekaj ljudi skozi bakrene cevi pihalo v ogenj, ali pa so na gorskih obronkih zgradili peči, pri katerih so izkoriščali močne vetrove, ki so pihali po ozkih dolinah in soteskah. Predmete so kovali, kar je pri zlatu bilo zelo lahko. Neplemenite kovine so mešali z zlatom. Škoda, velikanska škoda je, da so se le neznatni drobci te inške umetnosti ohranili današnji znanosti. Vsa ostala visoka kultura tega naroda je postala plen in žrtev evropske »civilizacije«.

nega gibanja. 3. Akcija za zgradbo doma za stanovanjske reveže. 4. Prihodnje delo MGA (gradbena razstava itd.). 5. Slučajnosti. Seja nujna in izredne važnosti, udeležba vsakega g. vabljenca obvezna.

m Kovinarska obrtna zadruga v Mariboru naznanja vsem svojim članom, da se vršijo vajeniške odnosno pomočniške preizkušnje meseca junija t. l. Vsi vajenci, katerim poteče učna doba do 30. junija t. l., se pozivajo, da predložijo tozadevne prošnje, opremljene z vsemi potrebnimi spričevali, zlasti tudi s spričevalom o dovršeni obrtnonadaljevalni šoli, zadržnemu načelniku najkasneje do 6. maja 1923. Na zakasnele prošnje se nikakor ne bo oziralo. — Kovinarski zadruga, Maribor.

m Gostilno »Puntigam« v Mlinški ulici št. 23 sta prevzela od g. Grosmana gg. Hinko in Julija Vidmar. Ker sta nova gostilničarja gostilno »Puntigam« nanovo preuredila in ker sta imela dosedaj hotel »Beograd« v Slovenjgradcu ter sta vrta naša rojaka iz Pohorja, prav posebno opozarjamo na inserat v današnji številki.

m Ne vodite psov v javne lokale! Kljub temu, da je jemanje psov v javne lokale strogo prepovedano in imamo v Mariboru žalibog še vedno strogi pasji zapor, se dnevno opaža, da vodijo razne osebe svoje pse v kavarne in gostilne. V nedeljo je nek mesar pripeljal svojega psa volčje pasme v gostilno Glušič na Koroški cesti ter ga celo sčeval na nekoga gosta. Mestni magistrat bi lahko tudi takim slučajem posvetil več pozornosti in bolj nadzoroval izvrševanje pasjega zapora.

m Ogenj v krojaški delavnici. V soboto zvečer krog 19. ure je nastal v krojaški delavnici krojača Kelca v Stolni ulici iz doslej še nepojasnjenega vzroka požar. Oškodovani pravi, da je slišal v omari, kjer ima shranjeno blago in obleko, defonacijo, katere pa ni bilo mogoče razjasniti. Takoj nato je zapazil dim in ogenj. Domačinom se je s pomočjo nekaterih gasilcev, ki so šli ravno v gledališče, posrečilo ogenj pogasiti. Škoda oškodovani ceni na 150.000 kron, ki pa je večinoma krita z zavarovalnico.

m Svojega očeta in mater je zatajil nedoletni Fran Novak, ki ga je policija pretekli teden prišla radi pohajkovanja in beračenja ter oddala v tukajšnji Drž. dečji dom. Pravil je, da mu je oče umrl pred šestimi leti, mati pa pred par dnevi, naker se je podal po svetu. Na vest v časnikih se je oglasila v zavodu viničarka Alojzija Novak iz Krčevine ter spoznala v tem dečku svojega pogrešanega nadebudnega sina, ki je pred par dnevi pobegnil z doma iz strahu pred kaznijo. Tudi otrokov oče je živ in zdrav ter živi v krogu svojih osmih otrok.

m Koliko priberači 12 leten otrok v enem dnevu. V soboto proti večeru je prišla policija radi beračenja nedolnega pohabljenega Martina Rossa iz St. Ilja, ki so ga privedli v mesto stariši z namenom, da tu berači. Oddan je bil v tukajšnji Drž. dečji dom. Pri sebi je imel natlačenega pod obleko, srajco in klobukom polno drobiža, katerega se je naštel 173 Din. in 55 para. Približno tolik znesek je fantič že tekom dne oddal svoji botri, katere ga je med dnem obiskala. Poleg denarja je imel še toliko darovanih živil, da sta mu to pomagala nesti dva pouličarja.

m »O, saj reže!« Dimnikarski pomočnik Josip Oman je prišel minulo nedeljo precej vinjen domov. V kuhinji je svojevemu bratu ponujal na prodaj neko britvo. Brat je nakup odklonil, naker jo je vzel Oman nazaj in si z besedami: »O, saj reže!« prerezal žile na levi roki. Oman je imel še dalj časa živčno holozen in je hotel izvršiti samomor. Na lice mesta so takoj pozvali rešilni oddelek, ki ga je obvezal ter prepeljal v bolnico.

m Kokoši so se preobdli razni Kurji tatuni in so se po najnovejših vesteh spravili na golobe. V noči dne 21. tm. je obiskal prijatelj perutnine golobnjake železničarjev v koloniji, toda ni imel posebne sreče. Golobi, ki jih je zbudil iz mirnega spanja, so mu namreč ušli na bližnjo streho in tatun je moral praznih rok odriniti.

m Svetilka mu je bila na potu. Kočijaž Josip Drevenšek je v nedeljo zvečer krog 21. ure zavezil v plinovo svetilko na Trgu svobode in jo podrl na tla. Seveda je pri tem tudi svoj voz precej poškodoval. Izgovarja se, da svetilke ni videl, ker ni gorela in ker vlada na tem prostoru babilonska tema. Morda je ho-

tel napraviti mestni občini s tem uslugo, ker je na svoje stroške odstranil nepotrebnost svetilko.

m Brezsrčni stariši. Na Glavnem trgu je stražnik našel pohabljenega 12 letnega Martina Rossa iz St. Ilja. Krog njega je bila zbrana velika množica ljudi, katerim je pripovedoval, da ga je mati pripeljala v mesto in ga tu pustila, češ, da naj berači. Fant s težavo hodi po palicah in je sila slabo opravljen. Policija ga je izročila državni zaščiti deč, proti starišem pa je uvedeno postopanje.

m Nepredvidno ravnanje z orožjem. Vojislav Mostič, kotlar iz Drvenika v Bosni, je v nedeljo zvečer pred kavarno »Drava« tako nepredvidno ravnal s samokresom, da se je ta sprožil. K sreči kroglja ni nikogar zadela. Izgovarja se, da je repetiral, ker ni vedel, v kako družbo pride.

m Pregnani vlomilci. V soboto ponoči je zapazil službujoči stražnik pri vratih trgovine Juraj Pavič dve osebi, ki sta se vedli celo sumljivo ter skušali odpreti vrata. Ko je prišel stražnik bližje, sta oba moška pobegnila proti Vodnikovemu trgu in izginila v tam vladajoči temi. Ko je stražnik na to preiskal ključavnico, je našel vetrnjak, s katerim sta poskušala odpreti vrata.

Narodno gledališče

Repertoire:

Ponedeljek, 23. aprila. Zaprt.
Torek, 24. aprila. Baletni divertissement, izv. Gostovanje Margarete in Maks Fromana, članov zagrebske opere.
Sreda, 25. aprila. Velika noč. A.
Četrtek, 26. aprila. Koncert poljskih akademikov, izv.

Gostovanje baletnega ansambla zagrebske opere. Jutri, 24. aprila nas posejijo zopet odlični gostje zagrebskega baleta: Prima ballerina: Margareta Froman, baletni mojster Maks Froman, soloplesalki: Ana Redel, Olga Orlova ter soloplesalec Valentin Froman. Že pri slednjem gostovanju so dokazali imenovani plesalci, da so umetniki najboljših kvalit. Spored je povsem nov, poleg tega se vprizori še »Prevarjeni Pierrot«, pantomima v enem dej. Ker je zanimanje za to prvovrstno prireditev zelo veliko, naj si blagovoli občinstvo čim prej preskrbeti vstopnice.

Objave.

§ Nastop »železnega moža«. V sredo, dne 25. tm. ob 20. uri zvečer nastopi v Götzovi dvorani »železni mož«, Ernst List, rojen Mariborčan. Z rokami zvija železo, kakor da je repa. Vsi poskusi, ki jih predvaja, so policijsko in zdravniško dokazani in je vsaka sleparija izključena. Njegov nastop je vzbujal v vseh mestih pravo senzacijo. V Mariboru nastopi samo enkrat. Predprodaja vstopnic pri Höferju v Šolski ulici.

Gospodarstvo.

g Mariborsko šejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 20. aprila t. l. se je pripeljalo 267 svinj, 1 koza in 4 kozlički. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari kom kron 700—1000, 7—9 tednov stari kron 1200—1400, 3—7 mesecev stari kron 1800—2600, 5—7 mesecev stari kron 3500—4200, 8—10 mesecev stari E 4600—5400. Koza 700 kron. Kozlički 300—400 kron.

g Zagrebski živinski trg 21. apr. Obišle slab. Živine malo. Cena za II.—III. razred 8.75—12.50 din., boljšim teletom 16—17.50, slabšim 15—16 din., dve partiji debelih sremskih svinj po 27.50—28 din., domače polpitane so se prodale po 25—27.50 din.; cepljena drva 75—100 din., seno 135—175 din., slama 105 din.

g Zagrebski žitni trg 21. apr. V dan, po 100 kg postavno baška odnosno vojvodinska postaja: pšenica 430, koruza rumena 270—280, rž 375, ječmen za pivovarne 310—315, oves 290—300, moka pšenična »0« 670, »2« 645, »6« 600, ržena 525. Tendence medla.

g Novosadska prokleta horza 21. apr. V dinarjih po 100 kg: pšenica baška 457.50, ječmen baški 307.50, oves baški 290, koruza baška 260, za maj 265, moka »0« 675. tendence živahnejša.

Konstituiranje zagrebskega borznega sveta se izvrši jutri 24. t. m. Obenem se vrši volitev predsednika borze. Kandidat za predsednika je generalni ravnatelj Eskomptne banke g. dr. Stanko Švrljuga.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila
Rosandra.

(Dalje.) (76)

»Oh, hotela bi, da oni, katerega ljubim, ne bi imel ne Louvreja — ne da bi bil kralj, ne da bi imel stražo!«

»Ivana, — da te dosežem, pridobim, sem tvegal več kot stražo, — tvegal sem škandal, — prelomil obredne predpise!«

»Sire, sire, ki govorite o škandalu, usmilite se in peljite me nazaj!«

»K vašemu soprogu?« — je tedaj poravno vprašal Ludvik XV. —

Ivana se je zdržnila in oči so se ji zatemnile v grozi. — Njen soprog! — Ona ga je bila že pozabila! —

Kralj je tedaj umel, kako brezno je ločilo to žensko od ostudnega d' Etiolesa. Ludvik XV. ni bil ljubosumen, — niti ni mogel biti, kajti zahteval je od svojih ljubimk le prehodno, — kratko srečo, — ker je bil preskeptičen, da bi verjel zvestobi. —

Na vsak način se ga pa tedaj ni polastila navadna malo trajajoča strast, občutil je, da ima tudi on srce in da bije to srce hitreje, kot bi bil on to hotel. —

In z veseljem je tedaj opazil, kako se je Ivana zdržnila že od sami misli, da bi jo mogel povesti k soprogu. —

Vsedel se je zraven nje in ji šepetal vnetim glasom:

»Vidiš, da te ne smem povesti v Pariz, — ker že ob sami misli na onega moškega, se tresesh!«

»Sire, kam me vodite?« — je tedaj vzkliknila Ivana uničena. —

»V Versailles,« — je odgovoril kralj.

»Ne, — ah ne, sire, — v imenu te ljubim, — v imenu moje čiste naklonjenosti...«

»Poslušaj,« — jo je prekinil kralj. —

»Jaz te povedem v neko hišo, v kateri boš

ti gospodarica. — Prisegam ti na svojo plemiško čast, da ne bom nikdar prišel tja, ako me ti ne povabiš. — Ali pa, če bom prišel, pridem po dnevu, kakor kak prijatelj, ki te obišče, katerega sprejmeš. — Svirala bova skupno in brala pesnike. — Pri tebi bom pozabil vse one hlinjene obraze neodkritosrčnih dvorjanov, — grozeče vojne, — opazke svojih ministrov. — Pozabil bodem tudi ono tako bliščečo in mamljivo slavo vladarstva, a ki je puhla in žalostna. — Ali hočeš Ivana? — Hočeš li postati moja dobra misel, — h kateri se bom zatekal za dobrote, ki naj iz Versaillesa osreči celo Francijo?... — Reci mi le jedno besedo in kočija se vrne v Pariz. — Trpel bodem, ali ne bom tožil, — ne bom te nadlegoval s svojo ljubeznijo, ki je čista kakor more biti to tvoja! — Spoštoval bom tvojo rahločutnost! — Ali Ivana, če ne izrečeš one besede, tedaj postaneš tajna, iskrena prijateljica Ludvika, ki ima okoli sebe spoštovanje obreda, — ali nikjer prave naklonjenosti, — ti postaneš ona zlahtna cvetica, h kateri se bodem sklonil, da se navžijem njene blagodiščnosti.«

Ivana je zakrila glavo ter si zakrila oči. —

Kako lepe sanje ji je pustil videvati Ludvik XV. —

Ljubiti ga čisto, — brezmadežno, — biti njegova prijateljica, tolažiti ga, voditi ga! — Kako krasno, kako sladko in milo! —

In ni imela poguma, da bi izrekla ono besedico, ki bi obrnila kočijo proti Parizu, — molčala je, —

Ludvik pa jo poljubil z dolgimi poljubom na čelo. — Kočija je nadaljevala svojo pot proti Versaillesu. —

Mahoma pa je počil strel — in še jeden. — Kočija je obstala. —

Ludvik XV. ni imel onega podvzetnega poguma, ki je odlikoval nekatere njegovih prednikov. — Bal se je tatu in strah ga je bilo smrti. —

Na bojnih poljih ni nikoli izpostavljaj svojega življenja. —

Ko je zaslíhal dvojni strel v temni noči je pobledel. —

Ali tamkaj, pred ono žensko, v katerih očeh je moral predstavljati viteštvo in pogum, se je pač takoj zavedel, da bi bilo vsako obotavljanje usodepolno, da bi ubilo ljubezen v Ivaninem srcu. — Odprl je vratica. —

Ivana je vzkliknila in ga hotela zadržati, — ali Ludvik je bil že skočil na tla. —

Ona mu je sledila, odločena, da se pusti ž njim skupno ubiti. —

In že je Ludvik, prepričan, da ima opraviti z lopovi na preži, zaklical, da je kralj, — v upanju, da bo že sama beseda dovolj močen ščit, ki bo zadostovala in pregnala lopove, — čeprav je bilo v polnoma nepoznano. —

A tembolj je bil začuden, ko je opazil, da je bil le jeden mladenič, ki je pa sedaj nezmerno pobledel in se prestrašeno umikal. —

Tedaj je pa Ludvik XV. zopet zadobil svoj pogum. —

Storil je dva koraka naprej ter vprašal:

»Kdo ste vi gospod? — Kako si dovolite ustaviti kočijo, v kateri se pelje kralj?«

»Upal sem si to,« — je odvrnil obupnim glasom d' Assas, — »ker sem mislil, da se nahaja v ti kočiji nekdo, ki navadno opravlja birške posle, — in nisem si pač mogel predstavljati, da ga francoski kralj nadomestuje v njegovem rodelstvu!«

»Vi ste preveč smel, gospod!« — je vzkliknil kralj z jeznim glasom. — »Kar ste rekli, bi vas utegnili stati predrago! Ali biti hočem dober knez, oprostite se in hodite svojo pot dalje!«

»Verjel sem na velikodušnost kralja, in motil sem se,« — je povzel d' Assas, — »verjel sem, da je ta ženska poštena, — varal sem se!«

»In vi nosite uniformo mojih častni-

kov,« — je zarohnel Ludvik XV. — »Vaše ime, gospod!«

Ivana je bila spoznala viteza. —

Tresla se je od strahu in groze ter pomilovanja za onega plemenitega in lepega viteza, za katerega je mogoče v kakih trenutkih čutila milejšo čustvo, — ter pristopila hitro k njemu ter ga prišla za roko. —

»Vaše ime,« — je ponovil kralj z še večjo jezo. —

»Molčite, — za božjo voljo molčite, — zbežite ali vi ste zgubljeni!« — je zašepetala Ivana. —

»Sire, jaz sem vitez d' Assas, častnik v regimentu Auvergne,« — je odgovoril mladenič. »Razžalil sem kraljevsko veličanstvo v osebi kralja in njegove ljubice. — Komu naj izročim svoj meč, — njej ali vam?«

Ivana, katero je mladenič potisnil v stran, se je umaknila prestrašena, in trepetajoče je pričakovala kraljevo odločitev. —

»Ohranite vašo sabljo, vitez d' Assas,« je odgovoril Ludvik XV., — »in izročite jo mojemu stotniku straž v Louvre. — Rekli mu bodete, da naj vas zapre na Louvre, dokler ne bom odločil, kaj se ima zgoditi z vami.«

»Grem sire!« — je mirno odgovoril d' Assas. —

»Se jedno besedo,« — je pristavil kralj, »če bi vam prišla misel na beg.«

»Sire,« — je prekinil d' Assas, — »v moji rodbini doslej še ni nobeden pobegnil pred ječo ali pred smrtjo. — Vaše veličanstvo naj se umiri, — takoj se podam v ječo!«

Potem pa se je obrnil k Ivani ter zatajivši vzdih, — je s trdnim, milim žalostnim glasom rekel:

»Z Bogom, gospod!«

Potem je šel k svojemu konju, ne da bi obrnil glavo. —

»Nesramnež!« — je zamrmral Ludvik XV. — »Bo že videl, kaj se pravi izdajati francoskega kralja. — Če ne pobegne, — jedna dobra vrva...«

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazi!

Šoferja

za osebni auto sprejme s 1. junijem okrajno glavarstvo.
Zglasiti se je v sobi št. 16, I. nadst. 803 3—1

Kolje za vinograde
trboveljski premog
drva za kurjavo

804 ima vedno v zalogi
Dav. Johan, Gregorčičeva ul. I.

Mala oznanila.

Na posestvo pol ure od Ptuj se sprejmejo s 1. majem: 1. **Izborna kuharica**, ki bi kuhala za 6. oseb; 2. **Kuhinjska dekla**, uporabna tudi za lahka vrsta dela; 3. **starejši neoženjen vrtnar**, popolnoma uveden v vrtnarstvo zelenjave in dreves. Ponudbe sprejema pod: Osohle št. 1834 oglašni zavod Vršič, Maribor, Slamskov trg 16. 769

Šivilje, ki bi vzele delo na dom, sprejme za izdelovanje navadnih predmetov Nikola Horvat, Maribor, Samostanska ulica 13. 801 2-1

Njiva (8 a), poleg kolonije, se odda v najem za dobo 1 leta. Ponudbe na upravo pod "F. P. št. 23". 797

Proda se **hiša z vrtom** v Studencih, Frankopanova ul. 12. Kupon je stanovanje takoj na razpologo. 800 3—1

Mebilirana soba z dvema posteljama se takoj odda. Trubarjeva ulica 5, dverisče, I. nadst., vrata 7. 802

Krasno soščnato stanovanje se odda v podnajem. Vprašati v upravi. 799 2-1

Zaradi nakupa drugega posestva se **pogrebni zavod** in lepo posestvo 13 oravov v trgu Sv. Lenartu v Slov. gor. takoj proda. Vpraša se pri posestniku Franc Seneković Sv. Lenart. 785 3—2

OPEKA
CEMENT
slama, koruza, krompir, seno, oves, premog, drva, les. volna

itd. se dobi pri
ANDREJU OSET
Aleksandrova c. 57. Tel. 88
689 **MARIBOR.** 10-7

Premog, cement

5—2 in 752
strešna opeka
stalno v zalogi pri
H. Petrič, Ljubljana
Dunajska c. 33. Tel. 366.
Skladišče: „Balkan“.

Perilo, klobuke

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri
JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

srajce, hlače
pyjame
opreme za neveste, otroško

Ljudmila
MARIBOR, Koroška cesta št. 31.

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

2595 78-45

perilo, kombinacije itd.
izdeluje po najnižjih dnevnih cenah
Jackner

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom prebridke izgube našega iskrenoljubljenega, dobrega soproga, oziroma očeta i. t. d. izrekamo tem potom našo najpristranejšo zahvalo. Osobito pa se zahvaljujemo slavnemu Trgovskemu gremiju v Mariboru z njegova predsednikom g. Vilkom Weixl-om na čelu, darovalcem prekrasnega cvetja, ter vsem, ki so nepozabnega pokojnika spremili na njega zadnji poti.

Maribor, dne 23. aprila 1923.

803 **Rodbini Grubitsch-König.**

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom prebridke izgube naše srčno ljubljene soproge, oziroma matere i. t. d., bodi izrečena tem potom vsem ljubim prijateljem in znancem naša globokočuteča zahvala.

Osobito pa se zahvaljujemo za darovano prekrasno cvetje ter za tako mnogobrojno udeležbo na zadnji poti nepozabne pokojnice.

Maribor, dne 23. aprila 1923.

798 **Rodbine Pihlar-Ahčin.**